

Sag C-80/21**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

8. februar 2021

Forelæggende ret:Sąd Rejonowy dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie
(Republikken Polen)**Afgørelse af:**

27. oktober 2020

Sagsøger:

E.K.

S.K.

Sagsøgte:

D.B.P.

Hovedsagens genstand

Sagsøgerne har nedlagt påstand om, at sagsøgte tilpligtes at betale et beløb med lovbestemte renter med tillæg af rente for forsinket betaling som led i tilbagebetaling af et lån med pant i fast ejendom under anvendelse af urimelige vilkår i låneaftalen, idet lånet var optaget i schweiziske franc (CHF) jf. valutakursen. Sagsøgerne er forbrugere og anfægter bestemmelser i betingelserne for lånet, som ikke har været genstand for individuel forhandling, for så vidt angår fornyet beregning af lånebeløbet og afdrag med udgangspunkt i udenlandske valutakurser fastsat af den sagsøgte bank.

Genstand og retsgrundlag for anmodningen om præjudiciel afgørelse

Fortolkning af EU-retten, især af artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i Rådets direktiv 93/13/EØF, artikel 267 TEUF.

Præjudicielle spørgsmål

1. Skal artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler fortolkes således, at disse bestemmelser er til hinder for en retslig fortolkning af den nationale lovgivning, hvorefter en ret ikke erklærer et aftalevilkår urimeligt i dets helhed, men alene den del, der gør vilkåret urimeligt, hvilket medfører, at vilkåret forbliver delvis bindende?

2. Skal artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler fortolkes således, at disse bestemmelser er til hinder for en retslig fortolkning af den nationale lovgivning, hvorefter en ret, når denne har fastslået, at et aftalevilkår, uden hvilket aftalen ikke kan forblive bindende, er urimeligt, kan tilpasse den tilbageværende del af aftalen ved hjælp af fortolkning af parternes viljeserklæringer med det formål at forhindre, at aftalen, som er gunstig for forbrugeren, bliver ugyldig?

Anførte EU-retlige bestemmelser

Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler: 21. og 24. betragtning til direktivet, artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1 og stk. 2.

Anførte nationale bestemmelser

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (lov om civil ret af 23. april 1964) (konsolideret tekst: Dz.U. nr. 16, pos. 93, med ændringer), herefter »den civile lovbog«.

Ved forbruger forstås en fysisk person, der som aktør i en retshandel, ikke handler som led i sin virksomhed eller sit erhverv (artikel 22¹).

§ 1. En retshandel som er i strid med loven eller har til hensigt at omgå loven er ugyldig, medmindre en særlig bestemmelse foreskriver en anden retsvirkning, og navnlig at der i stedet for retshandlens ugyldige bestemmelser indtræder tilsvarende lovbestemmelser. § 2. En retshandel som er i strid med samfundslivets principper er ugyldig. § 3. Såfremt kun en del af en retshandel er ramt af ugyldighed, er retshandlen gyldig for så vidt angår den øvrige del, medmindre omstændigheder taler for, at retshandelen ikke havde været foretaget uden de ugyldige bestemmelser (artikel 58).

§ 1. Viljeserklæringen skal fortolkes i overensstemmelse med samfundslivets principper og sædvane under hensyntagen til de omstændigheder, hvorunder den er blevet udtrykt. § 2. Ved undersøgelsen af kontrakterne skal der lægges vægt på parternes fælles hensigt og kontraktens formål snarere end på kontraktens ordlyd (artikel 65).

§ 1. Bestemmelser i en forbrugeraftale, som ikke har været genstand for en individuel forhandling, er ikke bindende for forbrugeren, hvis de fastsætter den pågældendes rettigheder og pligter på en måde, som er i strid med god forretningsskik og groft tilsidesætter vedkommendes interesser (ulovlige kontraktvilkår). Denne bestemmelse berører ikke vilkår, som fastsætter parternes hovedydelse, herunder prisen eller vederlaget, hvis de er entydigt formuleret. § 2. Såfremt et kontraktvilkår ikke er bindende for forbrugeren i medfør af § 1, forbliver kontrakten i øvrigt bindende for parterne. § 3. Kontraktvilkår i en forbrugeraftale er ikke individuelt forhandlet, såfremt forbrugeren ikke har haft en reel indflydelse på disses indhold. Dette gælder navnlig for kontraktvilkår, der stammer fra en standardkontrakt, som kontrahenten har foreslået forbrugeren. § 4. Bevisbyrden for at kontraktvilkår er blevet individuelt forhandlet hviler på den part, der påberåber sig dette (artikel 385¹).

Det afgørende for prøvelsen af, om et kontraktvilkår er foreneligt med god moral, er tidspunktet for kontraktens indgåelse under hensyntagen til kontraktens indhold, omstændighederne ved indgåelsen af kontrakten samt de øvrige kontrakter, der er forbundet med kontrakten (artikel 385²).

Enhver, der ubegrundet har opnået en formuefordel på en andens bekostning, er forpligtet til at tilbagelevere fordelene i form af naturalier og hvis dette ikke er muligt, at tilbagebetale værdien heraf (artikel 405).

§ 1. Bestemmelserne i de foregående artikler finder særligt anvendelse på uberettigede ydelser. § 2. En ydelse er ubegrundet, hvis den, som har opfyldt ydelsen, slet ikke var forpligtet hertil eller ikke var forpligtet over for den person, som opfyldelsen skete til, eller hvis grundlaget for ydelsen er bortfaldet eller hvis det tilsigtede formål med ydelsen ikke er blevet opnået, eller hvis den retshandel, der lå til grund for ydelsen, var ugyldig og ikke blev gyldig, efter ydelsens opfyldelse (artikel 410).

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (lov af 29. august 1997, bankloven (Dz.U. nr. 140, pos. 939, med ændringer), herefter »bankloven«).

Ved kreditaftalen forpligter banken sig til for låntageren i den i aftalen bestemte tidsperiode at stille et kontant beløb, der er beregnet til et bestemt formål, til rådighed, og låntageren forpligter sig til at anvende midlerne i overensstemmelse med vilkår, der er præciseret i aftalen, tilbagebetale lånet med renter på de fastsatte forfaldsdatoer og betale gebyrer for det ydede lån (artikel 69, stk. 1, ordlyden gældende den 8. juli 2008).

Kreditaftalen skal indgås i skriftlig form og særligt angive: 1) aftalens parter, 2) lånets hovedstol og valuta, 3) lånets formål, 4) vilkår og frister for tilbagebetaling af lånet, 5) lånets rentesats og betingelser for dens ændring, 6) sikkerhed for tilbagebetaling af lånet, 7) omfanget af bankens kontrolbeføjelser for så vidt angår lånanvendelse og -tilbagebetaling, 8) tidspunktet og måden for udbetaling af lånet til låntageren, 9) størrelsen af gebyrer, såfremt de er aftalt, 10) betingelserne for

foretagelse af ændringer og opsigelse af aftalen (artikel 69, stk. 2, ordlyden gældende den 8. juli 2008).

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlinger i hovedsagen

Den 8. juli 2008 indgik sagsøgerne og sagsøgte en låneaftale med pant i fast ejendom, for en periode af 360 måneder, idet lånet var optaget i schweiziske franc (CHF) jf. valutakursen, lånets hovedstol var stor CHF 103 260 og skulle udbetales som et engangsbeløb senest d. 8. oktober 2008. Renten var variabel og lånet var tilbagebetalt med et fast afdrag.

I medfør af de af sagsøgerne accepterede »Betingelser for lån med pant i fast ejendom« skulle lånets hovedstol blive udbetalt til låntageren i PLN eller CHF eller i en anden valuta. Til brug for omregning af lånets hovedstol til PLN skulle banken anvende købskurs på CHF-valutaen offentliggjort i bankens »Tabel over købs- og salgskurser til brug for boliglån og samlelån i udenlandske valutaer ydet af Deutsche Bank PBC S.A.« og gældende på dagen for udbetaling af lånet eller den første ud af flere trancher. Tilbagebetaling af lånet skulle ske ved at debitere låntagerens konto i banken et beløb i PLN-valutaen svarende til det aktuelle afdrag beregnet i CHF, forfalden gæld og bankens øvrige tilgodehavende optaget i CHF beregnet ved anvendelse af den i banken gældende salgskurs på CHF-valutaen offentliggjort i »Tabel over købs- og salgskurser [udelades] ydet af Deutsche Bank PBC S.A.«

I stævning af 6. juli 2018 har sagsøgerne nedlagt påstand om, at sagsøgte tilpligtedes at betale til sagsøgerne et beløb stort PLN 26 274,90 med morarente. Til støtte for påstanden gjorde sagsøgerne især gældende, at den sagsøgte bank ved anvendelse af urimelige aftalevilkår i den indgåede låneaftale i perioden fra den 17. juli 2008 til den 3. april 2012 uberettiget havde opkrævet beløbet stort PLN 24 705,30 hos sagsøgerne. Sagsøgte har nedlagt påstand om frifindelse og gjorde gældende, at låneaftalen ikke var ugyldig eller indeholdt urimelige aftalevilkår.

Af sagsøgernes partsforklaringer og afhøring af vidner fremgik, at sagsøgerne på tidspunktet for indgåelse af den pågældende aftale om lån med pant i fast ejendom ikke var erhvervsdrivende og i årene 2006 og 2008 indgik 4 låneaftaler med banken. Under behandlingen af sagsøgernes ansøgning om lånet kontaktede sagsøgerne banken ved hjælp af digitale kommunikationsværktøjer og afholdt kun ét møde i bankens afdeling. Det var sagsøgernes fuldmagtshavere, der på vegne af sagsøgerne underskrev de fleste dokumenter vedrørende lånet (herunder ansøgningen om lånet og låneaftalen). Sagsøgerne forhandlede ikke nogen bestemmelser i låneaftalen med banken. Sagsøgerne anmodede banken om at få tilsendt et udkast til den pågældende aftale via mail forud for aftalens underskrivelse af aftalen, uden dog at banken besvarede anmodningen. Under ansøgningens behandling blev sagsøgerne orienteret om følger af en eventuel erklæring af aftalen som ugyldig af retten. Sagsøgerne erklærede sig indforstået

med de retlige og finansielle konsekvenser af låneaftalens ugyldighed, accepterede disse og meddelte deres samtykke til at retten erklærede aftalen ugyldig.

Kortfattet begrundelse for forelæggelsen

I overensstemmelse med den i polsk retspraksis udbredte opfattelse indeholder de af den sagsøgte bank anvendte aftalebestemmelser urimelige vilkår, men disse vedrører kun dele af omregningsklausulerne, og det forhold, at disse dele er ugyldige indebærer ikke, at aftalen ikke kan opfyldes.

Den nationale retspraksis har hidtil foreslået løsninger, hvis rigtighed fremstår tvivlsom i lyset af artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13. Som Domstolen¹ nemlig har forklaret »[er] artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 til hinder for en ordning i en medlemsstat, som gør det muligt for den nationale ret, når denne erklærer et vilkår i en kontrakt, som er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, ugyldigt, at tilpasse den nævnte kontrakt ved at ændre dette vilkårs indhold. (Udelades) Det fremgår således af ordlyden af artikel 6, stk. 1, at de nationale retter kun er forpligtede til at udelukke anvendelsen af et urimeligt kontraktvilkår, således at det ikke binder forbrugeren, men at de ikke har kompetence til at ændre vilkårets indhold. Denne kontrakt skal nemlig principielt opretholdes uden nogen anden ændring end den, der følger af ophævelsen af urimelige kontraktvilkår, for så vidt som en sådan opretholdelse af kontrakten retligt set er mulig i overensstemmelse med reglerne i national ret. [Udelades] [H]vis det stod den nationale ret frit for at ændre indholdet af urimelige kontraktvilkår, der fremgår af sådanne kontrakter, ville en sådan adgang kunne skade gennemførelsen af det langsigtede mål, der er nævnt i artikel 7 i direktiv 93/13. Denne adgang ville nemlig bidrage til at eliminere den afskrækkende virkning på erhvervsdrivende, der opstår ved helt og holdent at undlade at anvende sådanne urimelige vilkår over for forbrugerne (jf. i denne retning Pohotovost'-kendelsen, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis), da disse fortsat ville forsøge at anvende disse vilkår, idet de vidste, at kontrakten, selv hvis disse vilkår skulle blive erklæret ugyldige, ikke desto mindre ville kunne tilpasses i nødvendigt omfang af den nationale ret, således at disse erhvervsdrivendes interesse på denne måde blev sikret«. Desuden har Domstolen i den citerede dom (præmis 69) umiddelbart henvist til punkt 86-88 i generaladvokat Verica Trstenjaks forslag til afgørelse af 14. februar 2012, hvori dette spørgsmål blev afklaret mere direkte og præcist. Generaladvokaten henlede opmærksomheden på den formindskelse af den erhvervsdrivendes risiko, der fulgte af anvendelsen af urimelige kontraktvilkår, da en ændring, der består i at tilpasse vilkårene til en tilstand, der er i overensstemmelse med loven, kan accepteres af den erhvervsdrivende. Udsigten til at afhjælpe grundene til, at en aftale er ugyldig, samt overskueligheden af risiciene for den erhvervsdrivende kan have den modsatte virkning end den, lovgiveren ønskede, og skaber mulighed for, at en ret efterfølgende kan tilpasse aftalen, hvilket ikke kun svækker den afskrækkende virkning, som direktivets artikel 6 har, men endog ville have den

¹— Jf. dom af 14.6.2012, Banco Español de Crédito (C-618/10).

modsatte virkning. Ovenstående synspunkt er også kommet til udtryk i andre af Domstolens afgørelser ².

Domstolen har dog tilladt en undtagelse til reglen, som fastsætter, at et urimeligt kontraktvilkår er ugyldigt, og bemærkede, at i en situation, hvor en aftale, der er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, ikke kan opretholdes, efter at et urimeligt vilkår er blevet ophævet, er artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 ikke til hinder for en national bestemmelse, der tillader den nationale ret at afhjælpe den manglende gyldighed af dette vilkår ved at erstatte det med en deklatorisk bestemmelse i national ret ³. Det ovenstående synspunkt blev derefter suppleret med en angivelse af, at muligheden for at erstatte et urimeligt kontraktvilkår med en deklatorisk bestemmelse i national ret, er begrænset til tilfælde, hvor ophævelsen af dette vilkår ville forpligte den nationale domstol til at annullere aftalen i sin helhed, hvilket vil have særligt skadelige virkninger for forbrugeren, således at denne vil blive straffet ⁴. Desuden bemærkede Domstolen direkte i dom af 14.6.2012, at artikel 6, stk. 1, ikke kan forstås således, at den tillader den nationale ret at ændre indholdet af dette vilkår, i stedet for blot at undlade at anvende det over for forbrugeren, men at bestemmelsen skal fortolkes således, at den er til hinder for en ordning i en medlemsstat [...], som gør det muligt for den nationale ret at tilpasse den nævnte kontrakt ved at ændre dette vilkårs indhold ⁵. Endelig har Domstolen ved forklaringen af betydningen af artikel 6 og 7 i direktiv 93/13 bemærket, at de »er til hinder for, at et vilkår om førtidig ophævelse af en aftale om lån med pant i fast ejendom, der er erklæret urimeligt, delvis opretholdes ved, at de elementer, der gør det urimeligt, fjernes, såfremt det ville være ensbetydende med at ændre indholdet af det nævnte vilkår og påvirke dets væsentlige indhold at fjerne disse elementer[«] ⁶.

²— Jf. kendelse af 16.11.2010, Pohotovost' (C-76/10, præmis 41), af 11.6.2015, Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, (C-602/13, præmis 33-37), og af 6.6.2016, Ibercaja Banco (C-613/15, præmis 36-38), samt dom af 30.4.2014, Kásler (C-26/13, præmis 77 og 79), af 21.1.2015, Unicaja Banco i Caixabank (C-482/13, C-484/13, C-485/13, C-487/13, præmis 28, 31 og 32), af 30.5.2013, Asbeek Brusse i de Man Garabito (C-488/11, præmis 57), af 21.4.2016, Radlinger (C-377/14, præmis 97-100), af 21.12.2016, Naranjo i Martinez (C-154/15 og C-307/15, præmis 57 og 60), af 26.1.2017, Banco Primus (C-421/14, præmis 71 og 73), af 31.5.2018, Sziber (C-483/16, præmis 32), af 7.8.2018, Banco Santander i Cortes (C-96/16 og C-94/17, præmis 73 og 75), af 13.9.2018, Profi Credit Polska (C-176/17, præmis 41), af 14.3.2019, Dunai (C-118/17, præmis 51), af 26.3.2019, Abanca Corporación Bancaria i Bankia (C-70/17 og C-179/17, præmis 53, 54, 63), og af 7.11.2019, NMBS (C-349/18, C-350/18, C-351/18, præmis 66-69).

³— Jf. dom af 30.4.2014, Kásler (C-26/13, EU:C:2014:282, præmis 85).

⁴— Jf. kendelse af 11.6.2015, Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (C-602/13, EU:C:2015:397, præmis 38); dom af 21.1.2015, Unicaja Banco og Caixabank (C-482/13, C-484/13, C-485/13 og C-487/13, EU:C:2014:2299, præmis 33); af 7.8.2018, Banco Santander og Cortés (C-96/16 og C-94/17, EU:C:2018:216, præmis 74); dom af 14.3.2019, Dunai (C-118/17, EU:C:2019:207, præmis 54); af 26.3.2019, Abanca Corporación Bancaria og Bankia (C-70/17 og C-179/17, EU:C:2019:250, præmis 37 og 59).

⁵— Jf. dom af 14.6.2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, præmis 71 og 73).

⁶— Jf. dom af 26.3.2019, Abanca Corporación Bancaria og Bankia (C-70/17 og C-179/17, EU:C:2019:250, præmis 64).

Den forelæggende rets væsentlige indvendinger rettes mod en holdning, hvorefter bestemmelser om udbetaling og tilbagebetaling af lånet kun delvis er forbudte, idet eliminering af deres ugyldige dele medfører, at låneaftalen i øvrigt kan håndhæves uforstyrret. Rettens væsentligste betænkeligheder gælder i forhold til en opfattelse, hvorefter et urimeligt vilkår om krav om bankens samtykke skal fjernes fra bestemmelser om, at udbetaling og tilbagebetaling af lånet med bankens samtykke kan ske i CHF-valutaen, således at udbetaling og tilbagebetaling af lånet ubetinget kan ske i CHF-valutaen. Ifølge denne opfattelse skulle bestemmelserne om udbetaling og tilbagebetaling af et lån med pant i fast ejendom, som omfatter følgende formulering: *»Lånebeløbet vil udbetales til låntageren i PLN-valutaen. [Udelades] Med Bankens samtykke kan lånebeløbet tillige udbetales i CHF- eller en anden valuta.»* (§ 2, stk. 2), *»Tilbagebetaling af lånet vil foregå ved at debitere låntagerens konto i Banken et beløb i PLN-valutaen svarende til det aktuelle afdrag beregnet i CHF, forfalden gæld og Bankens øvrige tilgodehavende optaget i CHF beregnet ved anvendelse af salgskurs på CHF-valutaen offentliggjort i »Tabel over købs- og salgskurser [udelades] gældende i Banken to hverdage forud for forfaldsdato for betaling af hvert afdrag. Med Bankens samtykke kan låntageren foretage tilbagebetaling af lånet tillige i CHF- eller en anden valuta.»* (§ 6, stk. 1), efter de urimelige vilkår er elimineret, få følgende indhold: *»Låneaftalen kan udbetales i CHF-valutaen»* (§ 2, stk. 2). *»Låntageren kan foretage tilbagebetaling af lånet i CHF-valutaen»* (§ 6, stk. 1). Det er vanskeligt at se bort fra det indtryk, at et sådant tiltag egentlig ikke er andet end netop en fjernelse fra det urimelige vilkår af de dele, som gør vilkåret urimeligt, hvilket udgør en betydelig ændring af vilkårets indhold, idet fjernelsen er i strid med artikel 6 og artikel 7 i direktiv 93/13⁷.

Desuden er tiltagets konsekvens, at den så kaldte afskrækkende virkning svækkes, idet den erhvervsdrivende i tilfælde af indsættelse af urimelige vilkår i aftalen opnår sikkerhed for, at retten i værste tilfælde tilpasser vilkårene således, at aftalens virkning fremover opretholdes effektivt og uden nogen som helst negative virkninger for den erhvervsdrivende. Forbrugerbeskyttelsen viser sig hermed at være fiktiv, idet forbrugeren i en typisk situation vil tage udgangspunkt i aftalens ordlyd og være overbevist om, at den er forpligtet til kun at afdrage i PLN, eftersom forbrugeren ikke har opnået bankens samtykke til at tilbagebetale i CHF-valutaen, mens den først efter en rets dom vil erfare, at det lige var omvendt – det vil imidlertid udsætte forbrugeren for et påstand om ukorrekt opfyldelse af aftalen og skaber en risiko for førtidig ophævelse af aftalen fra bankens side og at hele lånets beløb straks forfalder til betaling.

⁷ Jf. dom af 26.3.2019, Abanca Corporación Bancaria og Bankia (C-70/17 og C-179/17, EU:C:2019:250, præmis 64).

Betæneligheder rejses ligeledes ved den anden holdning, hvorefter erklæringen af visse aftalevilkår som urimelige, og som resultat heraf ikke bindende for forbrugeren, ikke er til hinder for, at aftalens andre vilkår tilpasses således, at aftalen i sidste ende kan gennemføres. Sąd Najwyższy (øverste domstol, Republikken Polen) har anset omregningsklausulerne som ulovlige aftalevilkår, hvorfor retten har udtalt sig kritisk om, at størrelsen af en kredit er blevet angivet i CHF-valutaen og ikke i PLN-valutaen, og har slået fast, at kreditaftalen skal anses som kreditaftalen i PLN-valutaen. Det er dog uvist, om den specifikke omlægning af valutakreditaftalen til kreditaftalen i PLN-valutaen er et resultat af fortolkning af parternes viljeserklæringer (artikel 65 § 2, i den civile lovbog), eller er udtryk for underkendelse af bestemmelsen om beløbet som det næste ulovlige vilkår (artikel 385¹ § 1, i den civile lovbog). Intentionen hos Sąd Najwyższy (øverste domstol) synes ikke at have været at antage, at bestemmelsen i kreditaftalen om kredittens størrelse var ulovlig (art. 385¹ § 1, i den civile lovbog), idet en ændring eller en tilpasning af aftalen med henblik på at udfylde det i aftalen opståede »hul« i så tilfælde ville være i direkte strid med artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13. Derefter synes opfattelsen hos Sąd Najwyższy (øverste domstol) at være, at det skal antages, at kreditbeløbet er angivet i PLN-valutaen og ikke i CHF-valutaen i henhold til fortolkningen af parternes viljeserklæringer (artikel 65 § 2, i den civile lovbog). Her opstår dog et spørgsmål om, hvorvidt en sådan forståelse af artikel 65 § 2, i den civile lovbog er i overensstemmelse med artikel 6 og artikel 7 i direktiv 93/13, og hvorvidt en sådan fortolkning har til formål at beskytte forbrugernes interesser eller vistnok tilsigter beskyttelse af interesser af den erhvervsdrivende, som anvender urimelige aftalevilkår. Man kan nemlig ikke udelukke en situation, hvor retten, efter denne har konstateret visse aftalevilkårs urimelige karakter, slår fast, at aftalen uden disse vilkår ikke kan opfyldes fremover, og med henblik på at forebygge aftalens ugyldighed foretager en fortolkning af aftalens øvrige vilkår således, at aftalens bindende virkning opretholdes. Såfremt forbrugeren accepterede aftalens ugyldighed, ville rettens ovennævnte handlemåde stride imod artikel 6 og artikel 7 i direktiv 93/13 og de af direktivet afledte principper, navnlig princippet om forbud mod at en ret foretager ændringer i en aftale i et andet omfang end erklæring af urimelige aftalevilkår som ugyldige, og princippet om den effektive forbrugerbeskyttelse og pligten til at tage hensyn til den afskrækkende virkning af direktivet på erhvervsdrivende.

Ifølge en alternativ løsning kunne retten antage, at bestemmelserne om udbetaling og tilbagebetaling af kreditten jf. § 2, stk. 2, og § 6, stk. 1, i aftalevilkår i deres helhed er urimelige og ikke bindende for parterne (artikel 385¹ § 1, i den civile lovbog), uden hvilke aftalen ikke længere kan være gældende (artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13), og desuden ville en sådan aftale uden de nødvendige bestemmelser om afdragsvilkår og den måde hvorpå lånyderen stiller lånet til rådighed for låntageren (artikel 69, stk. 2, pkt. 4 og 8, i bankloven) være i strid med loven og i resultatet heraf ugyldig (artikel 58 § 1, i den civile lovbog), hvorfor samtlige ydelser, som er blevet eralgt i kraft af aftalen – det vil sige udbetalingen af kreditbeløbet og betalingen af afdrag – ville være ubegrundede ydelser (artikel 410 § 2, i den civile lovbog), som burde tilbageleveres (artikel 405, jf. artikel 410 § 1, i den civile lovbog). Sådan en løsning synes at være mulig

i den nærværende sag, taget især i betragtning, at sagsøgerne har givet samtykke til, at aftalen erklæres ugyldig. Ikke desto mindre og henset til, at løsningen ville være i strid med de ovennævnte resultater af fortolkning af nationale retsregler, har behovet for at fremlægge det nærværende præjudicielle spørgsmål meldt sig. Den forelæggende ret har derfor behov for, at Domstolen svarer på, hvorvidt den forelagte anmodning er korrekt.

Den forelæggende rets forslag til besvarelse af de præjudicielle spørgsmål.

1. Artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i Rådets direktiv 93/13/EØF skal fortolkes således, at de er til hinder for en retslig fortolkning af den nationale lovgivning, hvorefter en ret ikke erklærer hele aftalevilkåret urimeligt, men alene den del, som gør vilkåret urimeligt, hvorfor vilkåret forbliver delvis gyldigt.

2. Artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i Rådets direktiv 93/13/EØF skal fortolkes således, at de er til hinder for en retslig fortolkning af den nationale lovgivning, hvorefter en ret, når denne har fastslået, at et aftalevilkår, uden hvilket aftalen ikke kan forblive bindende, er urimeligt, kan tilpasse den tilbageværende del af aftalen ved hjælp af fortolkning af parternes viljeserklæringer med det formål at forhindre, at aftalen, som er gunstig for forbrugeren, bliver ugyldig.

ARBEJDSDOKUMENT